

Kirikumuue

Ränk küsimus on praegu pap-
pide leeris, —
Kaua peaks tuurima konfirmat-
sioon,
Et patune, kes äsja tähti veeris,
Võiks öelda, — olen Issanda
voon.

Kas peab olema kuu või kaks
Ehk ka kolm, aga võib-olla vast
Aitab ka mõnest nädalast.
Ehk on jälle tasu aja määrajaks.

Leeripoiss, näed, pühakirja ei
tea,
Katekismust pähe ei vänta.
Lorisõnu õppida küllaltki hea,
Kivirüüta punku-änta.

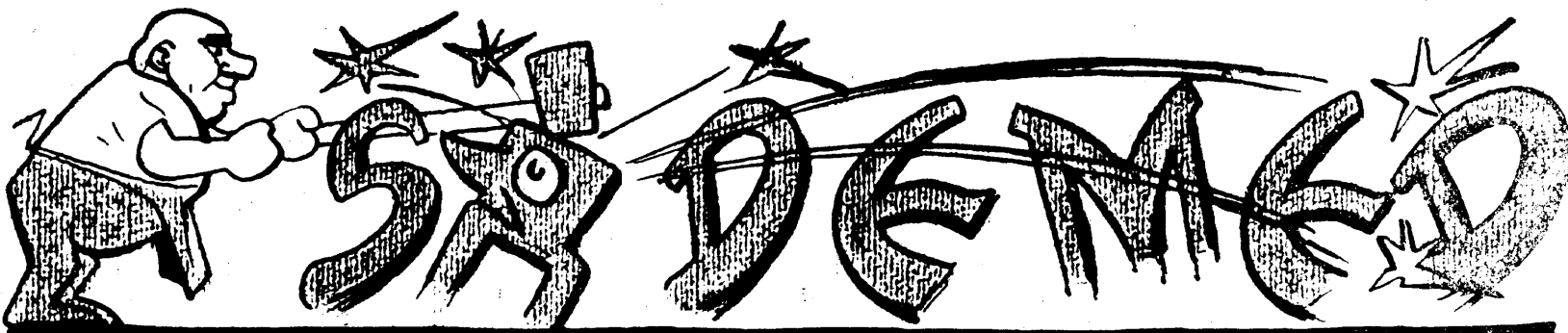
Mõni küll protesteerida jõudis,
Olevat tähtsam sisu, mitte vorm,
Kuid teine kohe kärealt nõu-
dis, —
Katekismust olgu kindel norm.

Peaasi kui inimesel on palved
peas,
Ja käskusid kümme, mitte
vähem,
Kuigi leidub neid ka pastoreite
seas,
Kellel sisu on vormist lähem.

Tuleb lõpetada usu üle meditee-
rimine, —
Anateema olgu neile, või mui-
du neet,
Kellel mõtlemine enam kui vee-
rimine, —
Nagu teoloogia fakulteed.

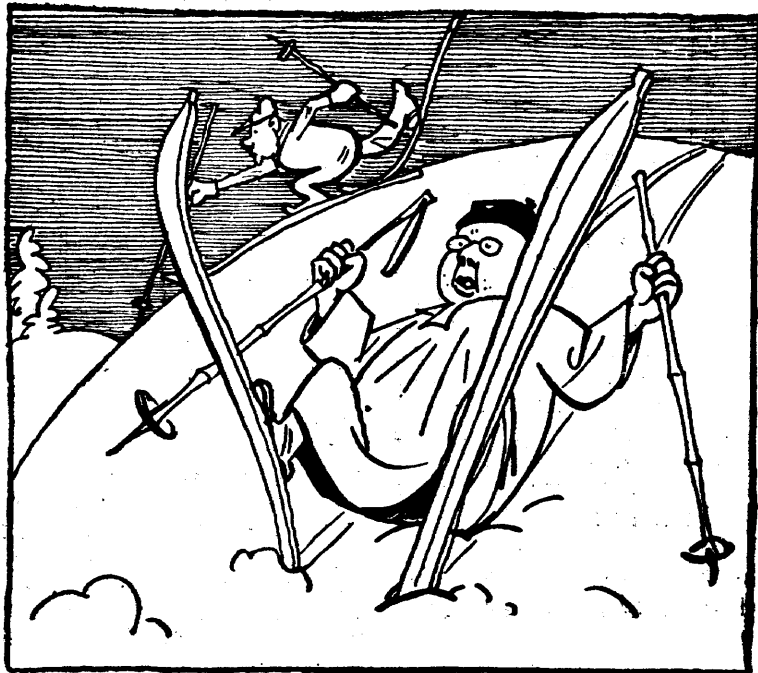
Pole enam see ajajärk pime,
Kus Püha Franciscus
Tegi teo, mis on imeline,
End dogmadest hoopis lahti kis-
kus.

Ent mis siin niipalju nutta ja
nuriseda,
Hea, — meil pole juttu veel
ahviprotsessist,
Kuigi tahaks à la Visnapuu jori-
seda, —
Küllalt dogmaatsest ekstsessist.

Vale ala

Paljud pastoriid on suusatama
hakanud.

„Tont võtaks, nii kui sa väljaspoole kirikut lähed, satud kohe li-
bedale.“

Armsad „Sädemed“ Klatši ja juudid

Mõni aeg tagasi seati ühes Tar-
tu kohvikus asi niiviisi, et ei lu-
batud juutidel enam kohvikus
käia. Ei lubatud ja asi sellega,
lihtsalt ja kultuuriselt, ilma mingi
lärmi ja pogrommita.

Juudid olid esialgu küll pisut
jahmunud, kuid varsti hakkasid
nad asja üle järele mõtlema ja
leidsid, et see pole ju sugugi mingi
kuritegu — see on pigem eriline
hooldus juudi rassi eest.

On ju kohvikuskäimine tunnus-
tatud suureks sotsiaalseks pa-
heks, — raha, aja ja tervise hävi-
tajaks. „Aeg on raha,“ ütlevad ge-
šefti põhimõtte „ja saagu teid
palju kui liiva mere ääres,“ ütlevad
piibel ja koraan tühjade hül-
lide asjus, arvasid juudid ja jätsid
kohvikus käimise üldse järele.

Ent ristiinimesed, eriti need, kes
olid antisemiidid, käivad nüüd
kohvikus kahe korra asemel kolm
korda päevas, sest neil on seal
hea olla ilma juutideta. Mõned,
eriti naisterahvad, käivad seal
väga järjekindlalt, nii et nende
kohvikusse mineku järgi võib re-
guleerida kas või ajanäitajaid.

Sellega nii mõnigi meie kohvi-
kunaisterahvas on tõusnud ühele
tasemele kuulsa saksa filosoofi

— noorest peast õppinud seda
ametit ja nüüd rikkaks saades,
töötavad edasi niisama vana harju-
muse tõttu. Aga siis ei pruugiks
inimene jälle olla nii alandlik ega
hoolditav oma kundede vastu. Kui
viisin talle kord parandada oma
saapad, siis kummardas meister
mitu korda ja tingis hinna juures,
nagu tõeline kingsepp, kes elatab
ennast oma kätetööga. Asi oli
tõesti läbi ja läbi salapärase. Hil-
juti vast juhtus nägema, kui
talle toodi kodu uus raadioapa-
raat, hinnalt nii umbes 400 kroo-
ni, mis minusugusele mehele on
kaugeks unistuseks.

„Vargad, muud midagi,“ lange-
tas proua Toslem oma otsuse.
„Varjavad varastatud kaup. Pa-
ne tähele, see vanamees on päris
eht rõvli tüüp. Nina ja vuntsid,
kõik, nagu õigel roimariil. Pane
tähele, varsti murravad nad meie
sisse.“

See hinnang, peab ütleva, kui
kardetav tahes, oli siiski mulle
isiklikult hoopis rohkem konti-
mööda, kui üks varajasem hin-
nang, mis ei väsinud kiitmast usi-
nat kingseppa, kes omaenese kä-
tetööga nii palju teenida suudab.
Ta oli mulle selliseks suureks hin-
geliseks naelaks, mis ei andnud
mulle rahu päevad ega ööd. Too
kingsepp oli eesküju, kellest anti
mulle alati mõista ikka ja alati.
Nii et hingasin otsemaid kerge-
malt, kui rahuliku, tööka kingsepa
asemele asus roimar minu naab-
russe.

Täna, enne nende ridade kirja-
panekut, kohtasin toda kardetavat
naabrit kuskil seitskonnas, kus oldi
veidi üleelilikus tujus. Võtsin
julgest ja siis pöördusin tolle
kingsepa-rõovli naabri poole

kelle kolm tädi: üks Vaivaras,
teine Kihelkonnas, kolmas Lau-
ra asunduses, ostab pileti Viru-
Nigula postkontorist, siis ei ole
kahtlust, et ta võidab.

Aga kust leida sihuke mees?
Hiina viisakus Euroo-
pas

Kollane hädaohut haarab järje-
kindlalt valget rassi. Seni tegi
ta seda majanduslikul, territori-
aalsel ja sõjalisel alal, nüüd aga
selgub, et isegi aasialdi vaim on
nakatanud euroopa rahvaid.

Hiljuti esitas Inglise parla-
mendi liige Landsbury alam-
kojale arupärimise kuulduste
kohta, mille järgi üks Inglise
ametlik isik olevat palutud
Saksamaale külasõidule põhju-
sel, — tutvuneda Saksa kaitse-
süsteemiga võimalikkude õhu-
kallaletungide vastu. Lands-
bury küsis, et kas on kavats. ka
omalt poolt samaga vastata, — et
saksalased võiksid tutvuneda
Londoni kaitse korraldusega
õhukallaletungide puhul.

See on Hiina viisakus, muud
midagi. Isegi sõjasaladused lu-
bab see viisakus avaldada oma
võimalikule vaenlasele. Asjata
räägitakse, et humaanus ei sam-
mutavat võidukäiku. Kas see pole
liigutav, kui öeldakse vaenla-
sele: näed, kallis naaber, niiviisi
mõtlen ma ennast kaitsta ja ei
mitte teistmoodi. Kui sul kord
tahtmine juhtub tulema midagi
ette võtta, siis pole sul tarvis
end koormata üleliigsete mure-
dega.

Loterii süsteem

Igal õnnemängul on oma süs-
teem, mis on eksimatult vahen-
diks võita. Kunst on ainult, —
leida see süsteem. Ruleti ajalugu
teab, et on olnud mängijaid, kes
järjekindlalt tühjeandunud pan-
ga. Jälgendada seda süsteemi on
võimata, kuna ta on muutlik ja
oleneb paljudest teadmata, sala-
pärastest asjaoludest.

Loteriiga on lugu samasu-
gune. Meie oma loterii ajalugu
on küllalt pikk, et siin püsivale
tõemehele pakkuda võimalusi
süsteemi koostamiseks. Prakti-
sed kogemused on näidanud, et
kõige kergemini võidab inimene
siis, kui ta ostab pileti päris ju-
huslikult võõrast kohast. Nii
võime siis ka umbkaudu anda
juhtnööre kindla võidusüsteemi
koostamiseks. See oleks umbes
järgmine: Kui Tarvastu mees,
kes on sündinud Kiltingi-Nõm-
mes, ristitud Narvas, hingekirjas
Mustvees, koolis käinud Põlvas,
leeritatud Tartus, abiellunud
Keila-Joal, omab kaks onu: ühe
Viru-Jakobis, teise Nõos, ja

Tõhus vahend

Et joomist vähendada, kavatse-
takse tõsta viina hinda

Praegu

Tulevikus

„Külm hakkab, andke särki eest veel üks naps.“

TOSLEMI KIRJAD

Elukunstnik

(Läbilugemiseks, järelemõtle-
miseks ja järeletegemiseks)

„Kõrvalt naaber on üks kahtla-
ne tüüp,“ ütles proua Toslem ühel
päeval meie uue korterinaabri Mu-
guri kohta, „nad elatavad end
mingisuguse kahtlase tööga. Too
kingsepa amet on vanamehel ai-
nult nii moe pärast. Pane tähele,
hiljem ehk varem oleme meie oma
naabritest ilma. Loodetavasti sün-
nib see juba õige pea.“

„Kuidas nii?“ küsisin mina ja
neelatasin ärevalt, sest tahtmatult
meenutas terve see olukord vene
tsaariaegseid terroriste, kes end
tihti peitsid mõne näiliselt õige
süütu ameti varju.
„Täna nägin jällegi,“ rääkis
proua Toslem edasi väga veen-
valt, „kuidas neile toodi uusi toa-
mööbel. Ja kas tead, mitte lihtne
mingisugune, vaid peenikene, hoopis
peenem kui meil. Kuidas võib
üks kingsepp, kes töötab üksipäi-

ni, teenida nii palju, et jõuab elada
sellises neljatoalises korteris,
toita perekonda ja peale selle veel
muretseda enesele niisugust luks-
suslikku mööblit? Ei, õiget otsa
siin ei ole?“

Tõepoolest, asi näis ka mulle
äärmiselt salapärasena. Naabrid
elasid tõesti niisugust elu, et lausa
imesta end hullumajja. Ilmast-
ilma üürgab neil raadio, vahel sek-
ka grammofon. Proual on selline
tohtu hulk moodsaid kübaraid,
et võiks öelda peaaegu — iga
päev uus. Samuti võib seda öelda
riiete kohta. Neile riiete küsimus
ei näi tegevat üldse mingit muret.
Proua tuleb vastu vahel sellises
peenest nahkmanillis, et vastu taht-
mist tuleb kaabu peast maha isegi
teisel pool tühjaks. Aga teine-
kord jälle kannab sellist vanamee-
list riidetükki, et tõesti, kui ei tur-
gataks meelde mitte too nähtud
nahkmantel, astuks mööda ilma
otsa vaatamata. Aga rikastel in-
imestel on ju vahel sellised vigu-
rid, — tunnen ühte vabrikanti ja
muidu väga rikast meest, see la-
seb alatihtingi ringi säärastest
kampsunist ja sonimütsist. Maitse-
asi. Või tüdinevime luksusest või
siis jällegi väike edvistamine.

Aga olgu kuidas oli, faktiks jäi,
et naaber pidi olema läbi ja läbi
üks väga huvitav tüüp. Selle aja
sees, mis ta on elanud meie naab-
ruses, ja see ei tee veel kahte kuud-

ki, oleme märganud teda kolivat
juba neli või viis korda. Jõukust
peab neil olema. Imestama paneb
aga asjaolu, — miks härra mitte
oma tööstust laiendada ei taha.
Aina nokitab töötada üksipäini.
Inimene, kellel käes sellised ma-
janduslikud võimalused, võiks
muretseda endale terve kaitse.
Vabrikut või siis vähemalt suure
töökoja. Aga ei. Algul arvasin, et
mees on selline veidrik rikas saks,
kes töötab oma lõbuks. Ütleme,

...proua on vahel seljas sel-
line mantel, et võta või müts maha
teisel pool tänavat. ...

Vanaraua teine pale

Ülilast kirjutatakse, et seal ole-
vat tulnud kokku väga palju va-
narauda. Lapsed tulnud hommi-
kul kooli, mõnel terve kelgukoo-
rem vanaraua kaass. Koolmeis-
ter aina jaganud kviitungeid ja
kiitust.

Samal ajal aga olevat märga-
nud ka elektrijaama juhtivad här-
rad, et jaamast kaob siit-sealt
ära väntu, mutreid ja muid met-
allasju. Mindud viimati juhusli-
kult koolimajas vanaraua kogu-
mispunkti — ja vaata imet, kõik
mutrid ja malmitükid seal. Kuid
mitte üksi elektrijaama mutreid
ning malmitükke, vaid seal hul-
gas olnud veel muidki asju — näi-
teks üks peaaegu täiesti terve
pann, mis veel rasvagagi koos.
Arvatavasti poiss oli selle kodust
ema tagant üle löönud ja kooli
kaasa viinud, et las koolmeister
kiidab ja kirjutab kviitungi ning
jätab seetõttu ehk ükskord ühe kü-
simata, mille mitteostkamise eest
saaks kindlasti laistu.

Hea, et asjale veel mutrite pealt
jälile saadi. Palju hullem oleks ol-
nud, kui poisid oleks jooksul oleksid
kandnud terve elektrijaama kooli
kaasa ja oleksid jätnud terve
Lõuna-Eesti pimedaks.

Riidehind langes

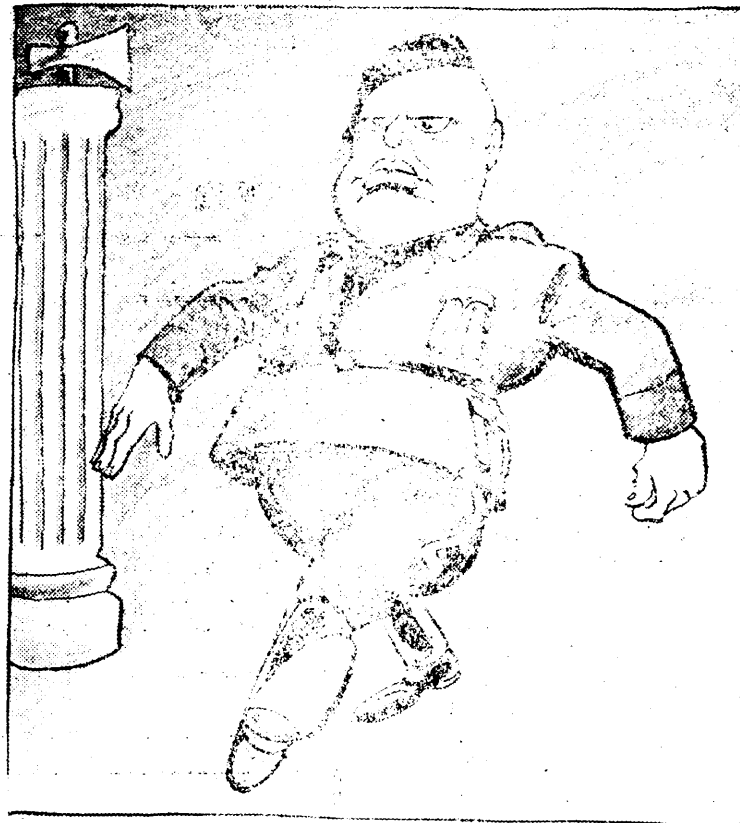
Ühes lehes oli hiljuti sõnum, et
tekstiiltooturid olevat alandanud
üsnatunduvalt riidehinda. See
on igatahes jälle suur teene aja-
kirjandusele, sest kust riidetarvi-
taja seda muidu oleks teadnud, et
riie on odavamaks läinud, kuna
kauplustes müüakse teda endise
hinnaga.

Politseinik kohtab leierkasti-
meest, kes on asunud mängima kee-
latud paigas. „Teie teete siin muu-
sikat, nüüd peate tulema ja mind
saatma.“

Leierkastimees: „Aga hea mee-
lega. Millised oleksid teie laulu-
palad?“

„Mispärast lasete teie alati kos-
tust lahudes tulel põleda korteris?“
„Sissemurdjate pärast.“
„Seda pole ju vaja, neil on enestel
tasukulambid.“

Uus marsisamm

„See on meie kõige toredam samm, mis me kunagi oleme astunud.“

küsimusega, kuidas on see võima-
lik, et ta omaenese kätetööga võib
elada nii luksuslikult.

„Asi ei ole mitte minu oma leiutis,“
rääkis kingsepp, „aga ma
olen aligideed täiendanud ja edasi
viinud. Ükskord saab mulle maa-
lim veel tänulik olema, eriti vae-
sem kiit rahvast. Te teate ju, et
mõnda eset, nagu raadioaparaati,
saab proovi peale. Lähed ärr, üt-
led, et tahad osta ja palud saada
omale üks masinas koju. Saade-
takse. Kuulad teist siis nädala või
kaks, kuni ärist järjest küsimas
käiakse, et noh, kuidas on? Ütlede,

et pole midagi, kuulame veel, va-
ra veel otsustada. Ja nii kuulad
siis, kuni väga kaela peale tul-
lakse, siis ütled, et seesinane süs-
teem mulle ei meeldi, — toogem
uus. Nii mässad siis, kuni lei-
takse, et sinust ikkagi ostjat ei ole,
ja masinas viiakse minekut. Aga
oma paar nädalat oled ikkagi saa-
nud ilma penni kulutamata niisu-
gust muusikat, et taevast hoiu.

No vot, selle põhimõtte, nagu
raadio juures, olen ma rakenda-
nud ka kõikide teiste esemete ja
asjade peale. Mööblil, klaveril, riie-
te ja nii edasi peale. Kui mul õn-
nestub oma süsteem täiel määral
ellu rakendada, loobun tööst. Aga
ma kardan, kas mina oma eluajal
seda näha saan. Sest, vaadake,
mõne artikliga on lugu väga ras-
ke. Saabastega, näiteks! Raske.
Antakse, aga nii vähe aja peale
ja tüli enam kui asi väärt. Selle-
pärast olengi kingsepp.

Ja teiseks — toiduained! Nen-
dega on asi kõige hullem. Kauba-
proovina ju ühte kui teist saab,
aga nii vähe, et ka ükski inimene
ei saa sellest elada. On ju või-
mata minna ja ütelda: Sooviksin
osta 10 kilo võid. Kui ei maitse,
toon tagasi. Eks ole, mis?“

Niisugust juttu rääkis king-
sepp. Saladus lahendus, aga prob-
lem ise täielikult mitte, — toidu-
ainetega võiks tõesti raskusi tek-
kida.

K. Toslem.